



Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Projektas „Aplinkosauginių NVO pajėgumų didinimas, siekiant efektyviai dalyvauti anglies pėdsako kompensavimo mechanizmų diegimo ir taikymo procesuose Lietuvoje“.

K. Dapkūnienė

Pelkių sausinimas – didelė problema

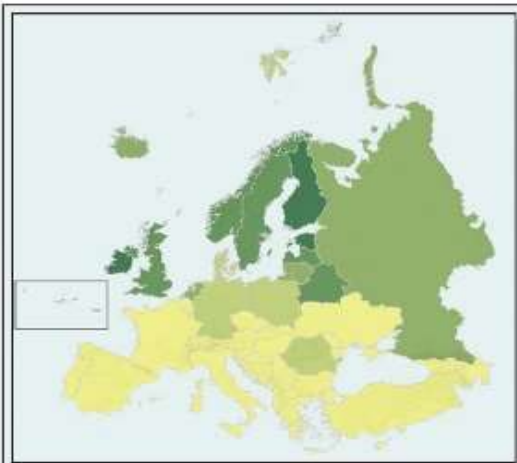
„Durpės tarsi marinuoti agurkėliai: pašalinus juos konservuojantį vandenį, organinė medžiaga pradeda pūti...“

Prof. H. JOOSTEN, 2017

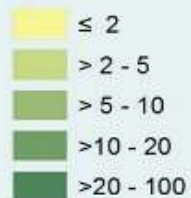


Natūralios ir atkurtos pelkės (kairėje) yra organinės anglies kaupyklos, tuo tarpu pažeistos (dešinėje) – šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) emisijų šaltinis

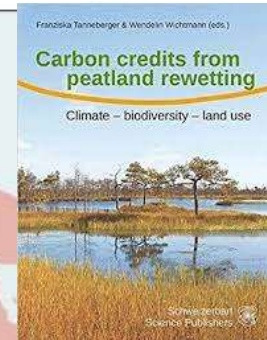
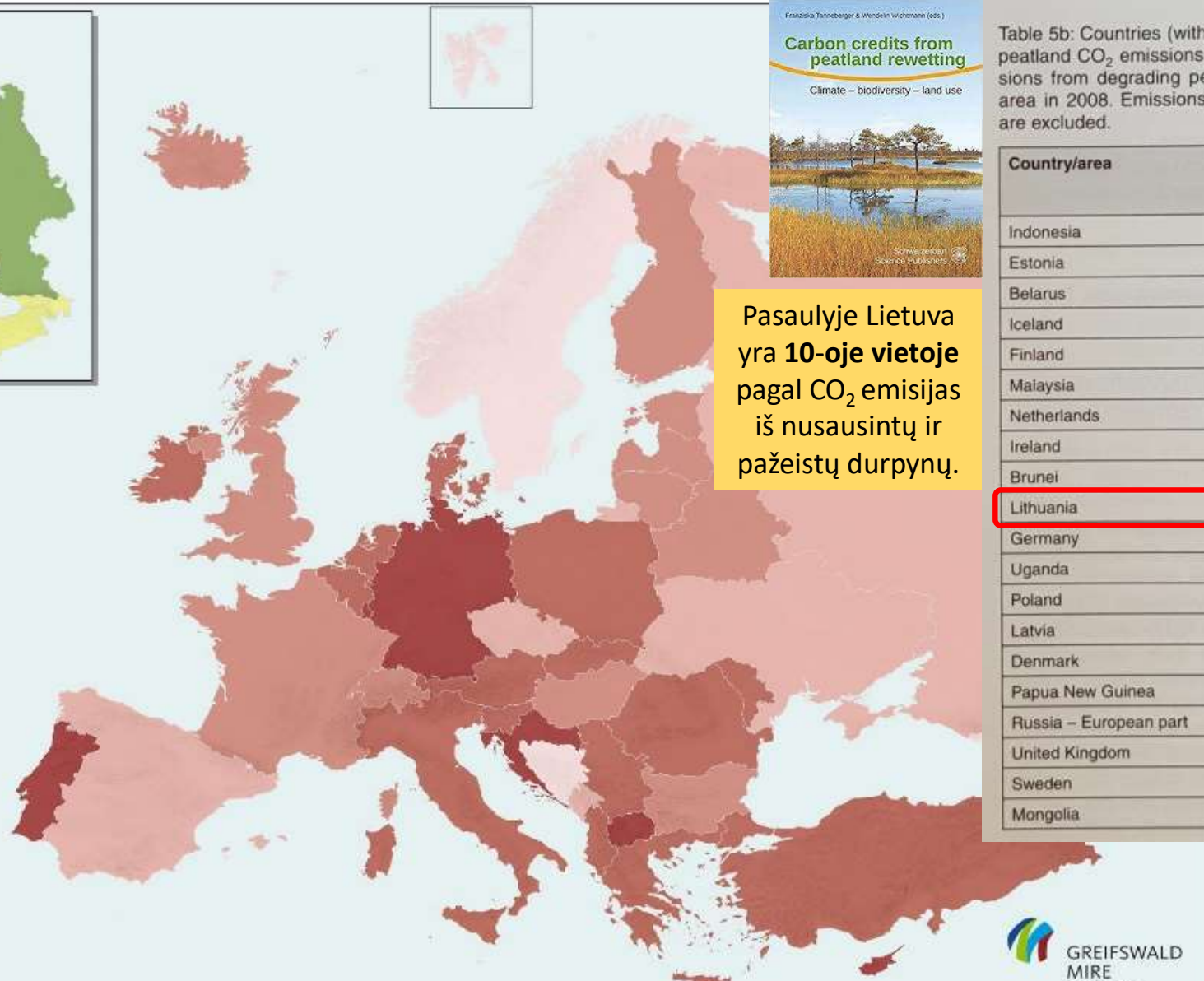
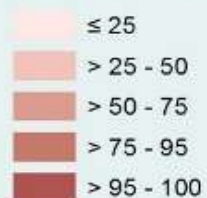
- Per XX amžių Lietuvoje dėl sausinimo buvo pažeista apie ⅔ šalies pelkių. Iki šiol yra atkurta tik apie 1% visų pažeistų šalies pelkių.
- Europos šalys įsipareigojo mažinti ŠESD emisijas ir iki 2050 m. pasiekti Europos neutralumą klimatui.



**Peatland area
(% total country area)**



**Degraded peatland area
(% total peatland area)**



Pasulyje Lietuva yra 10-oje vietoje pagal CO₂ emisijas iš nusausintų ir pažeistų durpynų.

Table 5b: Countries (with a land area > 1,000 km² and peatland CO₂ emissions >1 Mt) with the largest emissions from degrading peatland per unit national land area in 2008. Emissions from fire and extracted peat are excluded.

Country/area	Peatland CO ₂ emissions in 2008 (t ha ⁻¹)
Indonesia	2.63
Estonia	2.11
Belarus	1.99
Iceland	1.70
Finland	1.48
Malaysia	1.46
Netherlands	1.39
Ireland	1.17
Brunei	1.09
Lithuania	0.93
Germany	0.90
Uganda	0.83
Poland	0.75
Latvia	0.66
Denmark	0.64
Papua New Guinea	0.43
Russia – European part	0.40
United Kingdom	0.39
Sweden	0.32
Mongolia	0.29

source: Joosten et al. (2017) and Global Peatland Database, 2015

Pelkių atkūrimo problematika Lietuvoje

- informacijos trūkumas apie pelkių atkūrimo svarbą ir galimybes;
- mažas suinteresuotų grupių įsitraukimas;
- politinio palaikymo stoka;
- brangi pelkių atkūrimo kaina;
- nėra savanoriško ŠESD kompensavimo mechanizmo, standarto, kuriuo remiantis įmonės savanoriškai kompensuotų savo ŠESD (pagrindė CO₂) emisijas, skirdamos lėšas pelkių atkūrimo veikloms.

Projekto tikslas

Sustiprinti Lietuvos aplinkosauginių NVO gebėjimus efektyviai dalyvauti CO₂ kompensavimo mechanizmų diegimo procesuose Lietuvoje, tokiu būdu kuriant schemas:

- užtikrinančias verslo finansavimo pritraukimą į gamta pagrįstų sprendimų įgyvendinimą, švelninant klimato kaitą bei saugant biologinę įvairovę,
- didinančias NVO veiklos ir finansinį tvarumą.



Pagrindinės veiklų grupės



Mažinkime CO₂ pėdsaką kartu!

Bendradarbiavimas su suinteresuotomis institucijomis, organizacijomis ir verslo subjektais, siekiant didinti pelkių atkūrimą šalyje, darbas rengiant Anglies kreditų standarto (toliau - Standarto) projektą Lietuvoje:

Standarto projekto rengimas, pristatymas ir aptarimas su suinteresuotomis grupėmis; priešprojektinių pelkių atkūrimo pasiūlymų rengimas, derinimas su bendruomenėmis, bendradarbiavimo su verslu plėtojimas ir kt.

Organizacijų vidinių resursų stiprinimas:

kompetencijų didinimas (patirties apkeitimo vizitas užsienyje, lėšų pritraukimo įgūdžių tobulinimas); ilgalaikės strategijos komunikacijos bei lėšų paieškos srityse rengimas ir kt.

Informacijos apie pelkių atkūrimo svarbą švelninant klimato kaitą, gerą bendradarbiavimo su verslu praktiką, kompensuojant ŠESD, sklaida:

leidinių leidimas bei platinimas, videoklipo rengimas, straipsniai, žinutės ir kita informacija PAAF bei partnerio interneto svetainėse, socialinėse medijose; susitikimai ir kt.



Rezultatai (I)

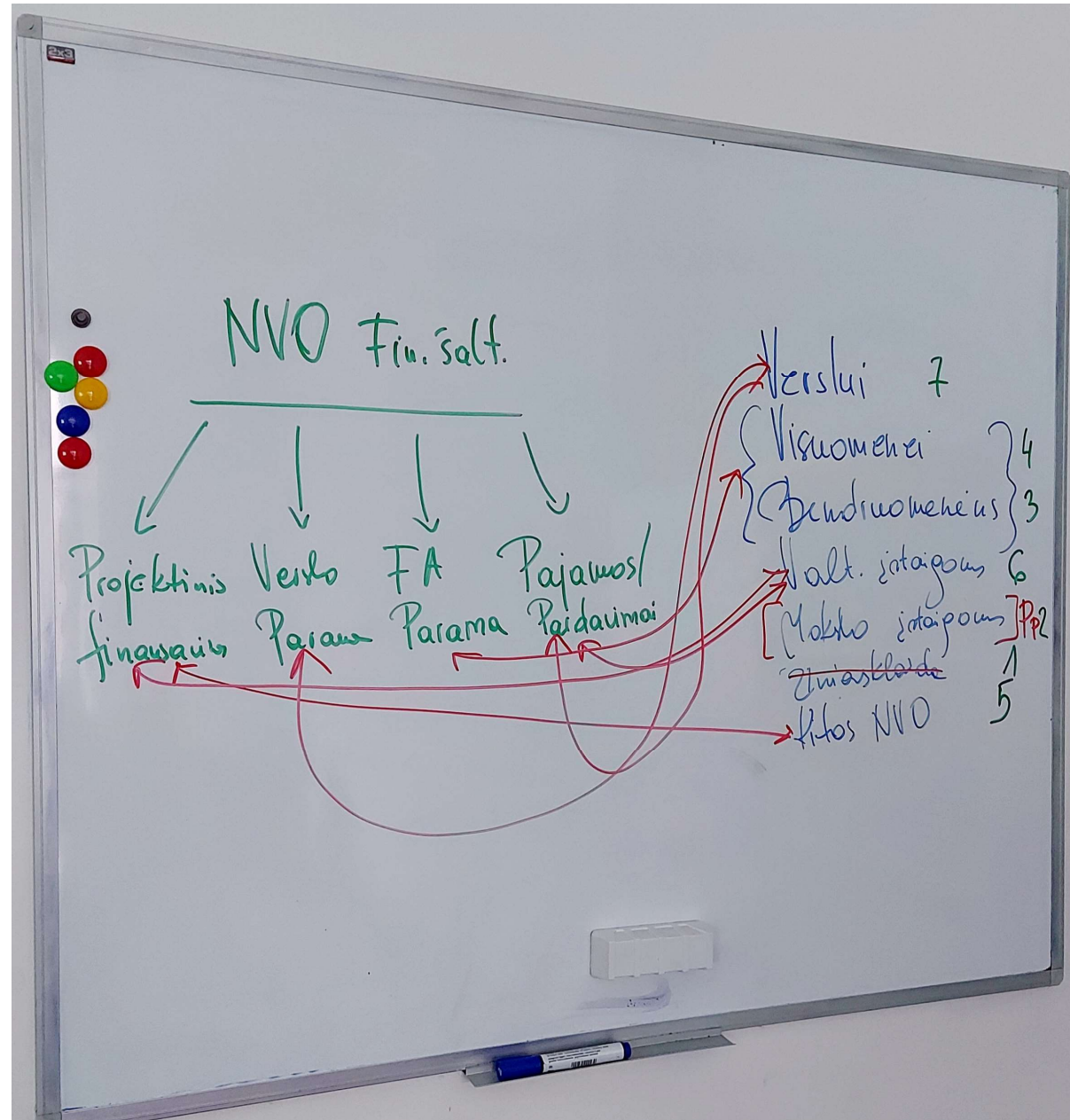
Sustiprintas bendradarbiavimas su atsakingomis institucijomis, organizacijomis, verslo įstaigomis, bendruomenėmis, siekiant didinti pelkių atkūrimą šalyje:

- Parengtas Standarto projektas, Aplinkos ministerijai pateikti 2 siūlymai dėl Standarto, jo aptarimui suorganizuota diskusija su suinteresuotomis institucijomis, įstaigomis (20 dalyvių).
- Pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su verslo įstaiga, siekiant informuoti verslą apie CO₂ emisijas, jų kompensavimo galimybes atkuriant pelkių ekosistemas ir kt.
- Parengti 2 priešprojektiniai pasiūlymai dėl pažeistų pelkių vietovių atkūrimo, atkūrimo galimybės aptartos su vietos bendruomenėmis.
- Bendradarbiaujant su atsakinga saugomų teritorijų institucija ir partneriu organizuotas renginys - talka Šilėnų pelkėje (50 dalyvių). Jos metu sutvarkyta apie 1,6 ha pelkės ir tai leis sumažinti 4 t CO₂ emisijų per metus bei saugos pelkės biologinę įvairovę. Veiklos metu suburta bendruomenė.

Rezultatai (II)

Sukurti ir sustiprinti PAAF gebėjimai/pajėgumai, siekiant užsitikrinti finansinį bei veiklos tvarumą:

- Padidinti PAAF finansų pritraukimo gebėjimai.
- Parengtas strateginis lėšų pritraukimo planas.
- Parengta ir pradėta įgyvendinti komunikacijos strategija.
- Mokomojo vizito į Suomiją metu sustiprintos darbuotojų žinios apie kitų valstybių praktiką, užmegzti ryšiai su pelkių atkūrimo srityje dirbančiomis NVO ir institucijomis.





**Pelkių fondo ir verslo partnerystė:
atkurdami pelkes saugokime klimatą**



Rezultatai (III)

Viešinta geroji NVO bei verslo įmonių bendradarbiavimo patirtis, vykdant klimato kaitos mažinimo veiklas, skleista informacija apie pelkių atkūrimo svarbą ir galimybes:

- Parengtas ir išplatintas (>400 adresatų) leidinys, skirtas viešinti informaciją apie NVO bei verslo įmonių bendradarbiavimo gerą patirtį, atkuriant pažeistas pelkes ir taip švelninant klimato kaitą.
- Parengti ir pavišinti organizacijos portfelis, videoklipas, straipsniai, informacinė medžiaga svetainėse, žinutės verslui, bendruomenėms ir plačiajai visuomenei informuoti apie anglies pėdsako sampratą, anglies pėdsako mažinimo galimybes dalyvaujant aplinkosauginiuose projektuose.
- Suorganizuotas seminaras suinteresuotoms verslo įmonėms, institucijoms ir organizacijoms, pristatant ir aptariant Standarto projektą (34 dalyviai).

Projekto poveikis ir tvarumas

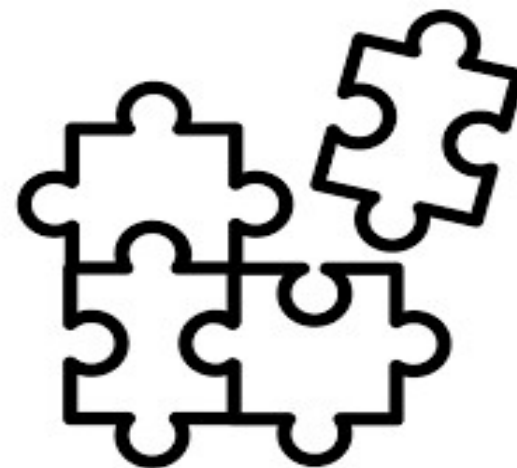
Sudaryta galimybė Lietuvos NVO prisidėti prie šalies savanoriško anglies pėdsako kompensavimo mechanizmo rengimo, siekiant įtraukti verslą į pelkių atkūrimą.

Bus tęsiamas darbas su Standarto projektu, rengiant jo praktinio įgyvendinimo mechanizmą, įtraukiant ir bendradarbiaujant su suinteresuotomis grupėmis.

Sustiprintos organizacijos kompetencijos leis didinti tolesnį NVO finansinį ir veiklos tvarumą.

Bus įgyvendinamos projekto metu parengtos komunikacijos ir lėšų pritraukimo strategijos.

Parengta informacinė medžiaga apie pelkių atkūrimo svarbą, NVO bendradarbiavimo su verslu gerąją praktiką patalpinta PAAF svetainėje ir bus prieinama plačiajai visuomenei.



Iššūkių ir sėkmės

Pagrindinis iššūkis – trumpas projekto laikotarpis ir daug numatytų veiklų.



Sėkmė – profesionalus ir spartus PAAF bei partnerio darbuotojų darbas, geras koordinavimas, geras bendradarbiavimas su projektą prižiūrinčiu Socialinių paslaugų priežiūros departamento atstovu.

Ačiū už dėmesį!

